

SLAVIŠA PETKOVIĆ, NAČELNIK ODELJENJA ZA TEHNIČKI NADZOR TRŽIŠNE INSPEKCIJE

JOŠ VIŠE KONTROLA NA PUMPAMA

Početkom februara navršilo se godinu dana od kada je u Srbiji počeo program markiranja goriva. Uveden je da bi se osiguralo da gorivo na benzinske pumpe dolazi legalnim kanalima i u velikoj meri je promenio rad tržišnih inspektora. Zato smo sa "prvim" među inspektorima koji proveravaju benzinske pumpe razgovarali o iskustvima sa markiranjem goriva, rezultatima kontrola i novinama za ovu godinu

• **Koliko se rad inspekcije razlikuje u odnosu na vreme kada nije postojalo markiranje goriva?**

Za šest meseci Tržišna inspekcija je prešla hiljade i hiljade kilometara da bi proverila oko 1.000 benzinskih stanica, skladišta i prevoznih sredstava. Ranije smo godišnje izlazili na 400-500 pumpi, a sada mesečno kontrolišemo oko 150.

Samo utvrđivanje prisustva markera koje se tokom inspekcijske kontrole obavlja na mestu prodaje, transporta ili korišćenja motornog goriva traje 10-15 minuta. Međutim, provera se ne završava ispitivanjem prisustva markera, već inspektor ima još mnogo obaveza. Od kontrole oznaka na automatima za gorivo do provere računovodstvene i prateće dokumentacije.

• **Kakva je procedura kada otkrijete nemarkirano gorivo i da li je do sada neko kažnjen?**

U prvih šest meseci smo od ukupno 3.000 uzoraka imali 32 za koje je dokazano laboratorijskom analizom da je koncentracija markera ispod dozvoljene. Inspekcija je odmah zabranila prodaju tog goriva, i za njega postoje tri mogućnosti – prerađiva, reizvoz i uništavanje. Za sada je jedna količina isporučena u rafineriju da bi se prerađila, što pored ostalog podrazumeva i da država za to gorivo dobija akcizu. Protiv firmi kod kojih je neregularno gorivo pokrenuta je propisana procedura i preti im novčana kazna do tri miliona dinara i šest meseci do tri godine zabrane obavljanja delatnosti.

• **Da li vlasnici automobila mogu da saznaju gde je otkriveno neregularno gorivo?**

Kada prođe kroz sudski postupak i sud donese presudu da je optuženi kriv, bez ikakvih problema ćemo dati taj podatak. Za sada krivca nije na sudu dokazano, i zato se imena ne objavljuju. S druge strane, kupci goriva su zaštićeni čim se neregularno gorivo

vo otkrije jer inspektori odmah zabranjuju njegovu prodaju.

• **Jasno je da država i vlasnici automobila imaju koristi od markiranja. Da li ono koristi i prodavcima?**

Važno je da distributeri shvate da je ovo mogućnost da svoj distributivni lanac drže pod kontrolom. Program markiranja daje im mogućnost da i sami angažuju ekipe za proveru goriva i tako prate da li negde postoje propusti. Najčešće se mahinacije obavljaju tako da u firmi za

njih ne znaju, a markiranje omogućava da to otkriju. Oni koji su iskoristili tu mogućnost sada nemaju probleme.

• **Da li podaci sa vaših kontrola pokazuju da je markiranje smanjilo učestalost mahinacija sa naftnim derivatima?**

Inspektori su sada mnogo prisutniji na pumpama i način kontrole goriva je drugačiji nego ranije, čega su svesni i prodavci. Od kada su počele kontrole prisustva markera, primetno je da se smanjuje broj uzoraka koji nisu ispunili uslov. U septembru smo imali sedam negativnih uzoraka, a sada ih mesečno bude dva-tri.

• **Da li ste i ove godine nastavili kontrole istim tempom kao prošle?**

Ove godine obaviceemo još više kontrola. Pumpe i skladišta su početak, a sada krećemo na interne stanice, brodograde i sva mesta na kojima se može pojaviti neregularno gorivo. Planiramo da obavimo oko 1.600 kontrola, što znači da ćemo doći na svaku pumpu u Srbiji, a na neke i više puta. Međutim, država nije stala na markiranju. Po novom Zakonu o energetici propisan je i takozvani monitoring, odnosno praćenje kvaliteta goriva. To znači da će se godišnje sa tržišta uzeti oko 5.000 uzoraka i obaviti analiza sastava. Tako ćemo pouzdano znati kakav je kvalitet goriva na našim pumpama. ■

Šta je markiranje

Program markiranja zasniava se na posebnom načinu obeležavanja goriva koje legalno dolazi na tržište. Za to se koristi specijalna supstanca – marker, čiji sastav je tajna i koji se u naftnim derivatima može otkriti samo specijalnim detektorom. Sve gorivo se obeležava odmah nakon uvoza ili proizvodnje, tako da i kada dođe na benzinske stanice mora u sebi da sadrži marker. Ako se pri kontroli na pumpama utvrdi da markera nema, ili da je smanjena njegova koncentracija, to je znak da gorivo nije stiglo legalnim kanalima ili je u njega nešto dodato.

Milion i dvesta hiljada litara goriva je za šest meseci stavljeno van prometa jer nije imalo zadovoljavajuću koncentraciju markera – Slaviša Petković, načelnik Odeljenja za tehnički nadzor Tržišne inspekcije